

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำนำผู้วิจัย	
บทคัดย่อ	
Abstract	
บทสรุปผู้บริหาร	iv
บทนำ	vii
บทที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	x
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	1
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	3
1.2.1 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายภายใน	4
1.2.2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ	11
1.2.1 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายภายใน	11
1.2.2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ	20
บทที่ 2 องค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของไทยและต่างประเทศ	47
2.1 องค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย	47
2.2 องค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของต่างประเทศ	66
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายภายในกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน	79
3.1 หลักทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในทางทฤษฎีระหว่างสนธิสัญญาและกฎหมายภายใน	79
3.1.1 สภาพปัญหาการขัดกันของสนธิสัญญากับกฎหมายภายใน	79
3.1.2 หลักกฎหมายและทฤษฎีทางกฎหมายระหว่างประเทศ	86
3.1.3 การประสานให้สนธิสัญญากับกฎหมายภายในให้สอดคล้องกัน	95

บทที่ 4	อำนาจหน้าที่ของศาลสูงสุดหรือศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ	
	ในการพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบ	
	ต่อสิทธิมนุษยชน	134
4.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา	134
4.2	ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	155
4.3	ประเทศฝรั่งเศส	183
บทที่ 5	อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับ	
	บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	196
5.1	กรณีตามมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญ	196
5.1.1	ความเป็นมาของอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 257 (2)	
	ของรัฐธรรมนูญ	196
5.1.2	ความหมายขอบเขตของมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญ	198
5.1.2.1	กระบวนการในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ	198
	(1) เป็นเรื่องที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	198
	(2) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นชอบตามที่มีการ	
	ร้องเรียน	199
5.1.2.2	ขอบเขตใหม่ทางเนื้อหา	199
	(1) ความหมายของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย”	199
	(2) บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นกระทบต่อสิทธิมนุษยชน	201
	(3) บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบ	
	ด้วยรัฐธรรมนูญ	221
5.2	กรณีตามมาตรา 212 ประกอบมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญ	232
5.2.1	ความเป็นมาของอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 212	
	ของรัฐธรรมนูญ	232
5.2.2	ความหมายขอบเขตของมาตรา 212 ของรัฐธรรมนูญ	234
5.3	ผลการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ	241

บทที่ 6 บทบัญญัติแห่งกฎหมายไทยที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	242
6.1 ลักษณะของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	242
6.2 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	245
6.3 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	254
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	268
7.1 ระบบของกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยเกี่ยวกับสนธิหรือกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน	268
7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายภายในกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน	272
7.3 หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบสิทธิมนุษยชนความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญ	273
7.4 อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายกระทบกับสิทธิมนุษยชน	279
7.5 ตัวอย่างของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน	280